

Trin - og slutmål for faget Tysk

Beskrivelse af undervisningen i 6.klasse

Kommunikative færdigheder

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes sproglige forudsætninger. Fra begyndelsen af forløbet skal undervisningen tilrettelægges, så eleverne får mulighed for at lytte til sproget i helheder. Eleverne opfordres til at gætte kvalificeret og til at gengive og formulere enkle udsagn og se bort fra vendinger, de ikke umiddelbart forstår. Læreren eget tyske sprog har en central funktion som sprogmodel for eleverne. Talesproget introduceres gennem arbejde med ord og korte sætninger, som eleverne gentager, fx med læreren som sprogmodel. Sprogforståelsen og fortroligheden øves i situationer, hvor eleverne udveksler sætninger, fx spørgsmål og svar, efter et forlæg. Efterhånden som eleverne har tilegnet sig en række faste vendinger, udbygges pararbejdet.

- Kende verber og de vigtigste substantiver, der bliver præsenteret i forbindelse med de læste emner
- Kendskab til tysk retstavning (Umlaut og stort begyndelsesbogstav)
- Kendskab til de vigtigste udtaleregler mht. både vokaler og konsonanter
- Være præsenteret for de hyppigst forekomne flertalsformer af substantiver
- Følge med i udvalgte lyd- og billedmedier på tysk om genkendelige emner og danne sig en mening om, hvad det drejer sig om

Sprog og sprogbrug

Undervisningen byder på mange muligheder for at få sproglige erfaringer. Gennem imitation, gentagelser og forskellige aktiviteter, fx A/B øvelser, udvikles elevernes udtale og intonation, samtidig med at ordforrådet udvides. Elevernes sproglige viden og bevidsthed styrkes gennem iagttagelse af forskelle og ligheder mellem tysk og andre sprog. Eleverne arbejder med at gætte ords og teksters betydning og med at konstruere ord og sætninger ud fra deres kendskab til andre sprog. Kendskab til teksttyper, genrer og virkemidler anvendes til at afkode indhold eller detaljer. Almindeligt forekommende tiltale- og omgangsformer trænes gennem fx rollespil og dialoger.

- Udtrykke sig med en forståelig udtale
- Iagttage ligheder mellem tysk og dansk
- Anvende grundlæggende tyske høfligheds- og omgangsformer

Sprogtilegnelse

Undervisningen foregår i en tryk atmosfære, så eleverne har lyst til at anvende det, de lærer. Det betragtes som naturligt, at eleverne laver fejl, og det er vigtigt, at eleverne får anerkendelse for deres fremskridt. Eleverne opmuntres til at opsøge sproget, hvor det bruges uden for skolen, fx på nettet, i tv, biografen, aviser og i reklamer. Eleverne arbejder med at omformulere og forklare begreber med enkle ord og kropssprog for at understrege et sprogligt udtryk, og når den sproglige formåen ikke slår til. Eleverne opmuntres til at

anvende og udvikle gættestrategier og viden om, at man ikke behøver at forstå hvert ord for at forstå helheden i en lytte- eller læsetekst.

- Turde udtrykke sig på tysk og udnytte muligheder for at opsøge sproget uden for skolen
- Anvende enkle kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og lade kropssprog og mimik understøtte utilstrækkelig mundtlig kommunikation
- Gætte kvalificeret i forbindelse med lytning

Beskrivelse af undervisningen i 7.klasse

Kommunikative færdigheder

Billeder og levende billeder anvendes til at støtte forståelsen af tekster. Bånd og video skal især omhandle nære og genkendelige emner, således at elevernes forforståelse kan støtte afkodningen af sproget. Lytte aktiviteter er vigtige, for at eleverne kan lære sprogets intonation og udtale at kende. Elevernes selvstændige læsning prioriteres fra begyndelsen af forløbet. Inden læsning af tekster forberedes læseprocessen ved at klargøre, hvilken teksttype der er tale om, og hvad formålet med læsningen er. På den måde aktiveres elevernes forforståelse. Eleverne arbejder med forskellige teksttyper og øver sig i at stille og besvare enkle spørgsmål til teksterne. elevernes lyst og motivation styrkes gennem varieret autentisk materiale, bl.a. sange, reklamer, film, tekster på nettet, ungdomsblade og tv-programmer. Læseopgaver, før, under og efter læsningen hjælper eleverne med at forstå teksterne. læsning af fx skønlitterære tekster støttes af indtalte cd'er og illustrationer. Det læste anvendes efterfølgende i nye sammenhænge, fx i forbindelse med fremlæggelser. Skriftsproget tages i anvendelse fra begyndelsen af forløbet, i første omgang for at støtte sprogtilegnelse, fx af ord og vendinger, men efterhånden også for at give eleverne mulighed for at udtrykke sig på tysk. Eleverne arbejder med at øge deres skrivelyst i relation til det øvrige arbejde. i arbejdet indgår billedtekster, korte meddelelser og digte. i begyndelse fokuseres på ord og enkle sætninger, og efterhånden arbejdes der med tekster med sætningsforbindere.

- Lytte til og forstå sætninger og udtryk i forbindelse med nære og genkendelige emner, som interesser, fritid, enner, familien og skolen
- Udtrykke sig på tysk, herunder om sig selv, familie, fritid og skole i et enkelt sprog med særlig vægt på spørge- og svarteknikker
- Gengive hovedindholdet i et enkelt sprog af en kort, let tekst
- Præsentere et forberedt emne i et enkelt sprog, bl.a. i form af planche, referat eller rollespil
- Læse og forstå hovedindholdet af sprogligt enkle tekster om almindeligt forekommende emner, evt. med støtte i billeder
- Samtale på tysk ud fra de læste tekster
- Uddrage og anvende informationer af enkle teksttyper, som tv-programmer, reklamer og menukort
- Skrive ord, udtryk og enkle sætninger inden for kendte emner.

Sprog og sprogbrug

Faste vendinger og udtryk hjælper eleverne til at turde bruge sproget. Eleverne øver sig i at opfatte forskelle mellem fortid, nutid og fremtid først gennem sprogiagttagelse og efterhånden gennem træning af de almindeligste bøjningsformer. Arbejde med sætningspuslespil, hvor elever udfylder kort for hvert sætningsled, støtter elevernes forståelse af ordklasser, ordstilling og den elementære sætningsanalyse. For at støtte elevernes kendskab til almindelige ord retstavning arbejdes der med ordgenkendelse og afskrift. Ord

kan med fordel samles i bundter og trænes gennem skriftlige aktiviteter, fx. krydsord. Ordbøger inddrages løbende for at støtte elevernes aktive ordforråd og deres færdighed i at stave enkle ord og udtryk. Konversation på tysk indtager en stadig større plads i undervisningen

- Anvende et tilstrækkeligt ordforråd til at kunne forstå og tale om nære og genkendelige emner
- Kunne deltage i tysk konversation på et afpasset trin
- Anvende grundlæggende tyske høfligheds- og omgangsformer
- Afgøre, om noget foregår nu, før eller i fremtiden
- Kende til et bredt udsnit af grammatikken, herunder modalverber, førnutid og regelmæssige og uregelmæssige verber, hjælpeverberne sein, haben og werden
- Stave enkle ord og udtryk
- Kende til ordklasser og ordstillinger

Sprogtilegnelse

Elevernes skrivelyst opmuntres ved eksempelvis at arbejde med billedtekster, paralleltekster, små korte digte, dialoger og postkort. Der undervises jævnligt i hensigtsmæssig og kritisk opslag af ord i ordbog, så eleverne vænnes til at benytte ordbogen selvstændigt. Sprogtilegnelsen kædes sammen med aktiviteter som fx sproglige spil, film og brug af computer

- gætte kvalificeret i forbindelse med læsning
- Foretage "ord til ord" opslag i en ordbog
- Kende til skriveprocessens faser

Kultur- og samfundsforhold

Indholdet i undervisningen sammensættes, så det giver et varieret billede af kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande. Undervisningen bygger på konkrete, dagligdags emneområder.

- Kende til eksempler på kultur- og levevilkår i Tyskland inden for emner, som bygger på elevernes erfaringsverden
- Sammenligne eksempler på tysk kultur med egen kultur inden for deres erfaringsverden

Beskrivelse af undervisningen i 8.klasse

Kommunikative færdigheder

Sproget som anvendeligt kommunikationsmiddel er i centrum, og der vælges aktiviteter, der udvikler elevernes selvstændige anvendelse af tysk. Selvtilliden styrkes såvel mundtligt som skriftligt ved, at der arbejdes med varierede arbejdsformer og materialer. Undervisningen foregår på tysk med stigende forventninger til, at eleverne også benytter sig af tysk i klasse- og samarbejdssituationer. Eleverne vænner sig til fortsat at acceptere, at man ikke skal forstå hvert ord for at lytte eller læse videre. Dette er en forudsætning for arbejdet med lytning og læsning, efterhånden som sværhedsgraden vokser. Valg af indhold i lyd- og billedmedier omfatter fortsat nære og genkendelige emner, men med en højere sproglig sværhedsgrad, der udfordrer elevernes forståelse og deres evne til at gætte kvalificeret. Undervisningen indeholder varierede muligheder for at arbejde med forskellige samtalestrukturer i klassen fra par- og gruppearbejde til rollespil

og klassesamtaler. Eleverne fortæller på tysk om, hvad der optager dem i deres hverdag. Eleverne øver sig i at referere og gives mulighed for at udtrykke fantasi og oplevelser omkring aldersrelevante emner og aktiviteter.

- Forstå hovedindholdet af talt tysk, som det forekommer i forskellige teksttyper om kendte emner fra dagligdagen
- Forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier om kendte emner fra dagligdagen
- Spørge om og udveksler informationer om kendte emner
- Referere og kommentere i et enkelt sprog inden for kendte emner
- Anvende ordbog og grammatik ved skriftlige afleveringsopgaver

Sprogtilegnelse

Eleverne opfordres til at finde udtryk og vendinger i forskellige medier og at anvende deres sprog i mødet med tysktalende personer. Eleverne udvikler kommunikationsstrategier ved at bruge omskrivning og andre ord. Gennem arbejdet med at udtrykke det samme indhold med forskellige ord og vendinger vænner de sig til, at fejl og mangler er en naturlig del af sprogtilegnelsen. Eleverne skal hele tiden opmuntres til at afprøve hypoteser ved at deltage i samtaler og til at forbedre deres sprog, så det ikke stivner i de samme typer af fejl og et begrænset ordforråd. Der arbejdes med udvikling af elevernes lyttefærdighed ved anvendelse af forskellige strategier. Konkrete opgaver til lytteaktiviteter hjælper eleverne til at vælge lyttemåde i forhold til situationen. Der arbejdes både med global forståelse og forståelse af detaljer. Lytteøvelser, film, sproglige spil og brug af computer inddrages.

- Udnytte de muligheder, der er for at anvende tysk uden for skolen
- Anvende kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger
- Vælge og anvende lyttestrategier i forhold til en situation, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter væsentlig detaljer
- Vælge og anvende læsestrategier, herunder skimming og skanning
- Anvende ordbøger og grammatiske oversigter hensigtsmæssigt
- Beherske den grundlæggende grammatik
- Nye grammatisk områder vi være dativ, de dobbeltstyrede præpositioner, bisætningernes syntaks samt præteritum og perfektum af såvel stærke som svage verber.

Sprog og sprogbrug

Hovedvægten lægges på elevernes tilegnelse af et større og mere varieret ordforråd. Almindelige omgangsformer automatiseres ved at arbejde med faste vendinger. Tekstarbejdet danner udgangspunkt for sproglige aktiviteter. Eleverne styrker deres kendskab til sproget ved fortsat at arbejde med opbygning, centrale sætningsled, ordklasser samt bøjningsmønstre. Opmærksomheden over for retstavningens betydning for en teksts forståelighed skærpes gennem skriftlige aktiviteter og den respons, der gives.

- Anvende et centralt ordforråd inden for forskellige mener
- Anvende viden om sprogets opbygning, især ordstilling, ordklasser og verbernes former, når fokus er på den sproglige form
- Kunne grammatikken og have øje for de mere særegne områder heraf (fx genitiv og løst sammensatte verber)
- Anvende retstavning så præcist, at meningen bliver tilstrækkelig tydelig.

Kultur- og samfundsforhold

Elevernes nysgerrighed over for kultur og samfundsforhold i tysktalende lande styrkes bl.a. ved, at eleverne præsenteres for mange og nuancerede måder at leve på. Elevernes viden om kultur- og samfundsforhold udbygges gennem arbejde med tyske medier og skønlitteratur. Arbejdet med at finde forskelle og ligheder mellem tysk og egen kultur er centralt og inddrages med udgangspunkt i varierede, aldersrelevante emner. undervisningen sigter mod at finde forklaringer på ligheder og forskellige mellem tysksprogede kulturer og egen kultur. Arbejdet med tyske skoleforhold giver således anledning til at tænke over og vurdere elevernes egen skolesituation.

- Anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i tysksprogede lande i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier
- Drage sammenligninger mellem tysksproget kultur og egen kultur